

Etusivu>Perhe- ja perintöoikeudelliset asiat>Perintöasiat>Periminen

Tämän sivun alkukielistä versiota [pt](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [en](#)

Swipe to change

englanti

Periminen

Portugali

Sivu on laadittu yhteistyössä [Euroopan unionin notaarien liiton \(CNUE\)](#) kanssa.

1 Miten kuolemanvaraismääräys (testamentti, yhteinen testamentti, perintösopimus) laaditaan?

Kuolemanvaraismääräykset voidaan laatia joko i) testamentin tai ii) perintösopimuksen avulla.

i) Testamentti

Testamentti on henkilökohtainen, eikä sitä voi tehdä toisen puolesta.

Yhteisiä testamentteja, joissa sama asiakirja sisältää kahden tai useamman henkilön yhteisiä kuolemanvaraismääräyksiä, ei hyväksytty riippumatta siitä, ovatko asianomaiset laatineet sen toistensa hyväksi (keskinäinen testamentti) vai onko se laadittu kolmannen osapuolen hyväksi.

Testamentti on ainoastaan yhden henkilön tahdonilmaus, jota ei tarvitse osoittaa kenellekään tai antaa tietyn henkilön tiedoksi. Sitä voi muuttaa yksipuolisesti. Omaisuus siirtyy testamentinsaajille vasta testamentintekijän kuoleman jälkeen.

Portugalissa on määrämuotoisia ja muita testamentteja.

Määrämuotoisia ovat virallisesti varmennettu testamentti (*testamento público*) ja holografinen testamentti (*testamento cerrado*).

Virallisesti varmennettu testamentti on laadittu notaarin avustuksella ja kirjattu tämän rekistereihin.

Holografinen testamentti on testamentintekijän itsensä laatima ja allekirjoittama tai toisen henkilön hänen pyynnöstään laatima. Notaarin on kuitenkin hyväksyttävä se. Testamentintekijä voi säilyttää testamentin itse tai antaa sen kolmannen osapuolen tai notaarin säilytettäväksi. Holografisen testamentin haltijan on esitettävä testamentti kolmen päivän kuluessa siitä, kun hän saa tietää, että testamentintekijä on kuollut. Jos näin ei tehdä, haltijan katsotaan olevan vastuussa mahdollisista tappioista tai vahingoista. Jos haltija on testamentinsaaja, hän menettää tällöin perintöoikeutensa velvollisuutensa laiminlyönnin vuoksi.

Laissa säädetään seuraavista muista testamenteista: sotilastestamentti, laivalla laadittu testamentti, lentokoneessa laadittu testamentti ja yleisen katastrofin yhteydessä laadittu testamentti. Testamentti voidaan tehdä näissä erityismuodoissaan ainoastaan tietyissä laissa säädettyissä poikkeuksellisissa olosuhteissa (häätätilanteissa). Häätätilastestamentti on voimassa vain kahden kuukauden ajan niiden poikkeuksellisten olosuhteiden päättymisestä, jotka estivät määrämuotoisen testamentin laatimisen.

Portugalin lainsäädännössä säädetään myös testamentista, jonka Portugalin kansalainen voi tehdä ulkomailla kyseisen maan lainsäädännön nojalla.

Tällainen testamentti tulee voimaan Portugalissa, jos se on laadittu tai hyväksytty virallisesti.

ii) Perintösopimus

Portugalin oikeusjärjestelmässä hyväksytään poikkeustapauksissa sopimukseen perustuva kuolemanvaraismääräys. Sopimukseen perustuva periminen voidaan vahvistaa perintösopimuksella tai jälkeen elävälle puolisolalle osoitettavalla lahjoituksella, joka tulee voimaan lahjoituksen antajan kuoleman jälkeen. Jotta perintösopimus tai lahjoitus jälkeen elävälle puolisolalle olisi pätevä, sen tulee sisältyä avioehtosopimukseen.

Sopimukseen perustuvat kuolemanvaraismääräykset ovat kuitenkin pääsääntöisesti kiellettyjä. Tämän vuoksi perintösopimukset ovat periaatteessa kiellettyjä, ja ne voivat olla pätemättömiä. Myös kuolemanvaraiset lahjoitukset ovat kiellettyjä. Ne eivät kuitenkaan ole pätemättömiä, vaan ne muunnetaan testamenttimääräyksiksi lain nojalla ja niitä voidaan myös muuttaa yksipuolisesti.

Portugalin lainsäädännössä hyväksytään poikkeuksellisesti seuraavat perintösopimukset: a) puolison nimeäminen sopimuksella perilliseksi tai testamentinsaajaksi, kun määräyksen esittäjänä on toinen puoliso tai kolmas osapuoli; b) kolmannen osapuolen nimeäminen sopimuksella perilliseksi tai testamentinsaajaksi, kun määräyksen esittäjänä on jompikumpi puolisoista. Perillisen ja testamentinsaajan ero selitetään jäljempänä vastauksessa kysymykseen "Miten ja milloin henkilöstä tulee perillinen tai testamentinsaaja?".

Päteviksi katsottavien perintösopimusten vaikutukset tulevat voimaan vasta perintösopimuksen tekijän kuoleman jälkeen. Edellä a kohdassa tarkoitettua perintösopimusta ei kuitenkaan voi peruuttaa yksipuolisesti sen hyväksymisen jälkeen, eikä perintösopimuksen tekijä saa elinaikanaan aiheuttaa haittaa perilliselle tai testamentinsaajalle luovuttamalla omaisuuttaan vastikkeetta. Edellä b kohdassa tarkoitettu perintösopimus voidaan peruuttaa yksipuolisesti, jos kolmas osapuoli ei ollut avioehtosopimuksessa vastaanottavana osapuolena.

Näiden kahden perintösopimustyyppin lisäksi lainsäädännössä hyväksytään myös kuolemanvarainen lahjoitus jälkeen elävälle puolisolalle. Kyse on tällöin toisen puolison tai kolmannen osapuolen lahjoituksista toiselle puolisolalle avioliiton aikana. Lahjoitus jälkeen elävälle puolisolalle kuuluu perintösopimusjärjestelyjen piiriin, ja siitä on sovittava avioehtosopimuksessa.

Huomautus:

Portugalin lainsäädännössä säädetään kahdesta perimystyyppistä. Toinen näistä tyypeistä on tahdonilmaukseen perustuva perimys (joko testamentti tai perintösopimus), jota käsitellään tässä vastauksessa. Toinen on lakimääräinen perimys (lakiosa tai muu lakimääräinen perintöosa), jota käsitellään vastauksissa kysymyksiin "Sovelletaanko kuolemanvaraismääräysten sisältöön rajoituksia (esimerkiksi lakiosa)?" ja "Jos kuolemanvaraismääräystä ei ole laadittu, kuka perii ja kuinka paljon?".

Tahdonilmaukseen perustuva perimys seuraa perinnön antajan omasta tahdostaan laatimasta testamentista tai perintösopimuksesta.

Lakimääräisestä perimyksestä säädetään lailla. Lakimääräisellä perimyksellä tarkoitetaan lakiosaa (*sucessão legítima*), kun perimys johtuu suoraan lainsäädännöstä eikä perinnön antaja voi vaikuttaa siihen. Lakimääräisellä perimyksellä voidaan tarkoittaa myös muuntotyypistä perintöosaa (*sucessão legítima*), joka perustuu lainsäädäntöön mutta johon perinnön antaja voi vaikuttaa viimeitahtoisesti.

2 Miten kuolemanvaraismääräys rekisteröidään?

Kuolemanvarainmääräyksiä ei tarvitse rekisteröidä.

Tähän pääsääntöön on kuitenkin poikkeuksia, joista säädetään eri säädöksissä. Kuolemanvaraismääräykset on rekisteröitävä esimerkiksi seuraavissa tapauksissa: i) etuuskohtelua koskevat testamenttimääräykset, jotka ovat lainvoimaisia; ii) yksinoikeusjärjestelyt ja niiden muutokset; iii) rasitteet, jotka johtuvat jaettavaan perintöön laskettavista lahjoituksista; iv) avioehtosopimukset.

Edellä i, ii ja iii kohdissa mainituissa tapauksissa rekisteröinti on tehtävä kiinteistörekisteritoimistossa (*Conservatórias do Registo Predial*).

Rekisteröintivelvoite on oikeussuhteen aktiivisilla tai passiivisilla asianosaisilla, henkilöillä, joiden edun mukaista rekisteröinti on, tai henkilöillä, joiden tehtävänä on lain mukaan toimittaa rekisteröinti (virallista rekisteröintiä vaativat joissakin tapauksissa tuomioistuimet, syyttäjänvirasto tai rekisteriviranomainen itse). Rekisteröinti tapahtuu siten, että esitetään kiinteistörekisteriote, kirjataan tosiasiat ja asianosaisten lausunnot sekä tietyt asiaan liittyvät olosuhteet.

Edellä iv kohdassa mainituissa tapauksissa rekisteröinnin tekee väestörekisteriviranomainen (*Conservatória do Registo Civil*) asianomaisten esittämän ilmoituksen perusteella. Tällöin rekisteröinnin osapuolina voivat asianosaisten lisäksi olla myös henkilöt, joita asia suoraan koskee, tai henkilöt, joiden hyväksyntää pätevä rekisteröinti edellyttää.

Huomautus:

Leskellä on yksinoikeusjärjestelyjen perusteella oikeus saada elatusapua vainajan varoista.

Perintöomaisuuteen palauttamisella (colação) tarkoitetaan sitä, että jälkeläiset palauttavat jaettavaan perintöön ylempää polvea olevalta sukulaiselta lahjoituksena saatua omaisuutta tai arvoesineitä.

3 Sovelletaanko kuolemanvaraismääräysten sisältöön rajoituksia (esimerkiksi lakiosa)?

Kyllä, Portugalin lainsäädännössä rajoitetaan kuolemanvaraismääräyksiä säätämällä lakiosasta. Lakiosalla tarkoitetaan sitä osaa kuolinpesän omaisuudesta, jota testamentintekijä ei saa luovuttaa, koska se kuuluu lain mukaan siihen oikeutetuille lakiosaperillisille. Tätä kutsutaan lakiosaan perustuvaksi lakimääräiseksi perimykseksi (*sucessão legítima*). Perinnön jättäjä ei voi vaikuttaa lakiosaan.

Lakiosaan oikeutettuja perillisiä ovat puoliso, alenevaa ja ylenevää polvea olevat sukulaiset. Puoliso ja alenevaa polvea olevat sukulaiset ovat perimysjärjestyksen mukaan ensisijaisia perillisiä. Jos alenevaa polvea olevia sukulaisia ei ole, perillisiä ovat puoliso ja ylenevää polvea olevat sukulaiset. Testamentintekijä ei voi luovuttaa seuraavia osuuksia omaisuudestaan (lakiosia):

puolison ja lasten lakiosa on kaksi kolmasosaa kuolinpesästä;

jos testamentintekijällä ei ole elossa olevia alenevaa tai ylenevää polvea olevia sukulaisia, puolison lakiosa on puolet kuolinpesästä;

jos testamentintekijällä ei ole puolisoa mutta hänellä on lapsia, lapsen lakiosa on puolet kuolinpesästä, jos lapsia on vain yksi, ja kaksi kolmasosaa, jos lapsia on vähintään kaksi;

toisen alenevan polven tai sitä seuraavien polvien sukulaisten lakiosa on sama kuin testamentintekijän ylenevää polvea olevien sukulaisten lakiosa;

jos alenevaa polvea olevia sukulaisia ei ole, puolison ja ylempää polvea olevien sukulaisten lakiosa on kaksi kolmasosaa kuolinpesästä;

jos alenevaa polvea olevia sukulaisia tai jälkeen elävää puolisoa ei ole, vanhempien lakiosa on puolet kuolinpesästä; jos perillisinä ovat toisen ylenevän polven tai sitä seuraavien polvien sukulaiset, lakiosa on yksi kolmasosa kuolinpesästä.

Huomautus:

Jos puoliset ovat testamentintekijän kuollessa eronneet tai asuvat erillään ja tästä on jo annettu tai ollaan antamassa lopullinen päätös, jälkeen elävällä puolisoilla ei ole perintöoikeutta. Jos avioero- tai asumuseromenettely on kesken testamentintekijän kuollessa, perilliset voivat jatkaa menettelyä varallisuussuhteisiin kohdistuvien vaikutusten aikaansaamiseksi. Jos avioero tai asumusero vahvistetaan tällaisessa tapauksessa takautuvasti, puolisoilla ei katsota olevan perintöoikeutta.

4 Jos kuolemanvaraismääräystä ei ole laadittu, kuka perii ja kuinka paljon?

Jos vainaja ei ole laatinut kuolemansa jälkeen luovutettavaa omaisuutta tai sen osaa koskevaa pätevää kuolemanvaraismääräystä, omaisuuden perivät tällöin lain mukaan siihen oikeutetut perilliset. Tätä kutsutaan lakimääräiseksi perimykseksi (*sucessão legítima*). Testamentintekijä voi kuitenkin vaikuttaa tämääntyyppiseen lakimääräiseen perimykseen viimeitahtoisesti.

Lakimääräisiä perillisiä ovat puoliso, sukulaiset ja valtio seuraavassa järjestyksessä: a) puoliso ja alenevaa polvea olevat sukulaiset; b) puoliso ja ylenevää polvea olevat sukulaiset; c) sisarukset ja heidän alenevaa polvea olevat sukulaisensa; d) muut sivuperilliset neljanteen polveen asti; e) valtio.

5 Mikä on toimivaltainen viranomainen

Perintöasioita koskeva toimivalta määräytyy sen perusteella, liittyykö perimykseen kiistaa (vastaanottaminen perukirjan perusteella) vai ei (vastaanottaminen suoraan).

Notaarit ja tuomioistuimet ovat toimivaltaisia käsittelemään kiistanalaisia perintöasioita. Siviiliprosessilain (*Código de Processo Civil*) 1083-1 §:ssä säädettyissä tapauksissa (esim. poissaolevat tai vajaavaltaiset perilliset, syyttäjänviraston pyytämä perukirja) perunkirjoituksen toimittaa tuomioistuin. Muissa tapauksissa asianomaiset voivat pyytää, että perunkirjoituksen toimittaa notaaritoimisto (*Cartório Notarial*) tai tuomioistuin.

Notaarit ja rekisteriviranomaiset (*Conservatórias dos Registos*) ovat toimivaltaisia käsittelemään myös muita perintöasioita ja voivat esimerkiksi laatia perintötodistuksia ja hoitaa jäämistön ositusta.

Asianajajat (*advogados*) ja toimistoasianajajat (*solicitadores*) voivat hoitaa perinnönjakoa kiistattomissa asioissa oikeaksi todistetun yksityisen asiakirjan perusteella, mutta heillä ei ole toimivaltaa laatia perintötodistuksia.

5.1 perintöasioissa?

Jos perimykseen liittyy kiistaa, perunkirjoituksen voi toimittaa tuomioistuin tai notaaritoimisto siviiliprosessilain 1083 §:n mukaisesti.

Jos perintö vastaanotetaan suoraan, perunkirjoitusta ei tarvitse tehdä. Tällöin perilliset ja testamentinsaajat hoitavat pesänselvityksen ja perinnönjaon yhteisellä sopimuksella. Asiaa ei tarvitse viedä notaarin tai tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Kun kyseessä on valtionperintö, pesänselvitystä koskevasta erityismenettelystä vastaa tuomioistuin (siviililain 2152–2155 §).

Jos perimykseen ei liity kiistaa, toimivaltaisia ovat notaaritoimisto sekä väestö- ja kiinteistörekisteriviranomaiset alueellisesta toimivallasta riippumatta.

Asianomaiset voivat siis viedä perintöasian haluamansa viranomaisen käsiteltäväksi ilman alueellisia rajoituksia.

Kiistattomissa perintöasioissa asianomaiset voivat jakaa perinnön myös kenen tahansa portugalilaisen asianajajan tai toimistoasianajajan läsnä ollessa, kunhan esimerkiksi rekisteriviranomainen tai notaari on ensin valtuuttanut heidät.

5.2 vastaanottamaan perinnön vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?

5.3 vastaanottamaan testamenttisaannon vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?

5.4 vastaanottamaan lakiosan vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?

Perinnön vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen vastaanottamista koskevan toimivallan osalta ei ole suurta eroa sillä, onko kyse testamenttisaannosta vai lakiosasta, eikä sillä, onko kyseessä lakimääräinen vai tahdonilmaukseen perustuva perimys. Tästä syystä näihin kysymyksiin voidaan vastata samalla tavoin.

Jos perintö vastaanotetaan perintöasian ratkaisumenettelyn ja pesänselvityksen perusteella, vastaanottamista koskeva ilmoitus annetaan perintöasioiden ratkaisumenettelyn yhteydessä. Tällöin vastaanottamista koskeva ilmoitus tehdään notaarille.

Perinnön vastaanottaminen perintöasian ratkaisumenettelyn perusteella tapahtuu hakemalla menettelyn aloittamista tai osallistumalla siihen.

Perinnön voi vastaanottaa myös suoraan ilman eri toimenpiteitä, kun perintö vastaanotetaan ja kuolinpesä jaetaan ilman perintöasian ratkaisumenettelyä.

Perinnön vastaanottamista koskevia sääntöjä sovelletaan myös testamenttisaannon vastaanottamiseen. Perinnön ja testamenttisaannon välistä eroa selitetään seuraavaan kysymykseen annetussa vastauksessa.

Jos pesänselvitys aloitetaan, luopumisesta on ilmoitettava perintöasian ratkaisumenettelyn yhteydessä. Tällöin luopumista koskevan ilmoituksen vastaanottaa tuomioistuिन tai notaari.

Luopumista koskevan ilmoituksen voi antaa seuraavilla tavoilla: julkisena asiakirjana tai varmennettuna yksityisenä asiakirjana, jos jäämistöön kuuluu omaisuutta, jonka luovuttaminen edellyttää lainsäädännön mukaan jompaakumpaa asiakirjatyyppiä. Muissa tapauksissa hyväksytään yksityinen asiakirja. Perinnön tai testamenttisaannon vastaanottaminen tai siitä luopuminen on yksipuolinen oikeustoimi, jota ei voi kiistää. Molemmat tapahtuvat perinnön vastaanottajan ilmoituksella, jota ei tarvitse osoittaa tai antaa tiedoksi tietylle henkilölle.

Jos kyseessä on perintö ilman oikeudenomistajaa, asianosainen tai syyttäjäviranomainen voi pyytää tuomioistuinta ilmoittamaan perilliselle, että tämän tulee vastaanottaa perintö tai luopua siitä (siviiliprosessilain 1039–1041 §). Tällöin vastaanottamista koskevan ilmoituksen vastaanottava viranomainen on tuomioistuin. Perinnön katsotaan olevan ilman oikeudenomistajaa, kunnes se on vastaanotettu tai sen julistetaan menevän valtiolle.

6 Esitelkää lyhyesti kansallisen lainsäädännön mukainen perintöasian ratkaisumenettely, mukaan lukien kuolinpesän purkaminen ja sen omaisuuden jakaminen (kertokaa myös, aloittaako tuomioistuin tai muu toimivaltainen viranomainen perintöasioita koskevan menettelyn omasta aloitteestaan).

Sovellettava menettely riippuu siitä, liittyykö perinnönjakoon kiistaa vai ei.

PERIMYKSEEN LIITTYY KIISTAA

Perintöasian ratkaisumenettelyn tarkoituksena on: jakaa kuolinpesän jäämistö lopullisesti siten, että yhteisomistus puretaan; luetteloida kuolinpesän omaisuus, jos sitä ei ole tarpeen jakaa; tarvittaessa realisoida kuolinpesän omaisuutta (siviiliprosessilain 1082 §).

Jos perunkirjoituksen toimittaa tuomioistuin, siinä noudatetaan siviiliprosessilain V osan XVI osaston 1082–1129 §:ssä säädettyä, tuomioistuimen toimittamaa perunkirjoitusta koskevan menettelyn kaavaa. Kansallisten tuomioistuinten sisäinen alueellinen toimivalta määräytyy siviiliprosessilain 72 A §:ssä vahvistettujen liittymätekijöiden perusteella.

Tuomioistuimessa käytävän perunkirjoitusprosessin vaiheet ovat seuraavat: i) vireillepanopyyntö ii) vastaväitteet ja vastuiden todentaminen; iii) asianosaisten alustava kuuleminen; iv) tilien tarkastaminen ja hyväksyminen ja asianosaisten koolle kutsuminen; v) sellaisten lahjoitusten tai testamenttisaantojen vähentäminen, joiden arvo ylittää vapaaosan; vi) jakokirjan laatiminen sekä perinnönjakoa koskevan päätöksen antaminen. Päätös voidaan kumota tai siinä vahvistettua jakoa voidaan muuttaa, voidaan tehdä lisäjakko tai osa perinnöstä voidaan myöntää huomioimatta jääneelle perilliselle.

Jos perunkirjoituksen toimittaa notaaritoimisto, siinä noudatetaan notaarin toimittamaa perunkirjoitusta koskevan menettelyn kaavaa, josta säädetään 13.9.2019 annetun lain 117/2019 liitteessä. Kyseisessä lainkohdassa viitataan siviiliprosessilain V osan XVI osastoon tarvittavin mukautuksin.

Lain 117/2019 liitteessä olevasta 1–5 §:stä ilmenee, että Portugalin notaariliitto (*Ordem dos Notários*) julkaisee verkkosivuillaan (www.notarios.pt) luettelon notaareista, jotka voivat tehdä perunkirjoituksia; notaarin laatimien perunkirjoitusten yhteydessä notaari suorittaa asiaan kuuluvat toimet, mutta ratkaisun antaa aina se tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, tämän kuitenkin rajoittamatta muita asioita, joita notaari voi saattaa tuomarin ratkaistavaksi; tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista menettelyn aikana tehtyt valitukset; asianosaiset voivat itse valita notaaritoimiston, jossa perunkirjoitus toimitetaan, mikäli toimiston sijaintipaikalla on asianmukainen yhteys perimyksen (esim. toimisto sijaitsee kunnassa, jonka alueella perintöasian käsittely on aloitettu, jossa omaisuus sijaitsee tai jossa enemmistö asianosaisista asuu).

PERIMYKSEEN EI LIITY KIISTAA

Asianosainen voi viedä perintöasian käsiteltäväksi notaarille tai rekisteriviranomaiselle. Hän voi hyödyntää tällöin yhtä viranomaispalvelua kaikissa perintöasiaan liittyvissä vaiheissa perintötodistuksesta aina jäämistön jaon lopulliseen vahvistamiseen ja rekisteröintiin asti.

Saatuaan perintötodistuksen notaaritoimistosta tai rekisteriviranomaiselta asianosaiset voivat pyytää asianajajaa tai toimistoasianajajaa toimittamaan perinnönjaon oikeaksi todistetun yksityisen asiakirjan perusteella.

7 Miten ja milloin henkilöstä tulee perillinen tai testamentinsaaja?

Perillisillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka perivät vainajan omaisuuden kokonaan tai osittain. Omaisuuseriä, jotka kukin perillinen perii kuolinpesästä, ei ole määrätty ennakkolta.

Legaatinsaajat puolestaan perivät tiettyjä ennalta määrättyjä omaisuuseriä tai arvoesineitä.

Lakimääräisessä perimyksessä perintöoikeus määräytyy lainsäädännön perusteella. Testamenttiperimyksessä perintöoikeus määräytyy testamentintekijän tahdonilmaisun mukaan. Kummassakin tilanteessa perinnön saajat voivat olla perillisiä tai testamentinsaajia.

8 Ovatto perilliset vastuussa perittävän veloista? Millä edellytyksillä?

Jos perintö vastaanotetaan perintöasian ratkaisumenettelyn ja pesänselvityksen jälkeen, ainoastaan perunkirjoituksessa luetteloitua omaisuutta voidaan käyttää vainajan velkojen tai muiden perimyksen liittyvien kulujen maksuun, elleivät perilliset tai testamentinsaajat osoita, että muutakin omaisuutta on olemassa. Jos pesänselvitys ja perunkirjoitus on toimitettu, tällaisten luettelon ulkopuolisten muiden omaisuuserien olemassaoloa koskeva todistustaakka on velkojilla tai testamentinsaajilla.

Jos perintö vastaanotetaan suoraan, vastuu veloista ja muihin perimyksen liittyvistä kuluista ei ylitä perittyjen omaisuuserien arvoa. Tässä tapauksessa perillisten tai testamentinsaajien tehtävänä on osoittaa, että kuolinpesässä ei ole riittävästi omaisuutta velkojen tai lakiosien kattamiseen. Tällöin perillisten tai testamentinsaajien velvollisuutena on osoittaa, että kuolinpesässä ei ole muita omaisuuseriä.

Kuolinpesän on vastattava seuraavista kustannuksista: vainajan hautauskulut ja siihen liittyvät kulut; testamenttiin sekä jäämistön hoitoon ja jakamiseen liittyvät kulut; vainajan velkojen maksaminen; lakiosien suorittaminen.

Jaotonta yhteisomaisuutta käytetään kattamaan edellä mainitut kulut. Kun jäämistö on jaettu, jokainen perillinen vastaa veloista suhteessa osuuteensa kuolinpesästä.

9 Mitä asiakirjoja ja/tai tietoja tavallisesti edellytetään kiinteän omaisuuden rekisteröintiä varten?

Seuraavassa eritellään asiakirjat ja tiedot, joita edellytetään kiinteän omaisuuden lainhuudatusta varten, ja edellytettävät maksut. Lisäksi selitetään, miten lainhuutohakemus esitetään (henkilökohtaisesti, postitse tai verkossa).

Tarvittavat asiakirjat ja tiedot

Kiinteän omaisuuden lainhuutohakemuksissa on mainittava hakijan nimi, kyseessä olevaan kiinteistöön liittyvät tiedot ja luettelo todisteena käytettävistä asiakirjoista.

Rekisteriin voidaan kirjata vain asiakirjoin todennettuja tietoja.

Muunkieliset asiakirjat hyväksytään ainoastaan silloin, kun ne on käännetty portugaliksi lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Poikkeuksena ovat englanniksi, ranskaksi tai espanjaksi laaditut asiakirjat edellyttäen, että toimivaltainen viranomainen osaa kyseistä kieltä.

Kun lainhuutohakemuksen pätevyys on arvioitava ulkomaisen lainsäädännön perusteella, hakijan on todistettava asianmukaisin asiakirjoin lain sisältö.

Jos hakemus koskee kiinteistöä, josta ei ole kiinteistörekisteriotetta, hakemukseen on liitettävä erillinen selvitys, josta käy ilmi edeltävien omistajien nimi, asema, osoite ja aikaisempi kiinteistörekisteriviite, ellei hakija ilmoita selvityksessä, miksi näitä tietoja ei ole saatavilla.

Jos lainhuudatus koskee osuutta jakamattomasta kiinteistöstä, josta ei ole kiinteistörekisteriotetta, on ilmoitettava myös kaikkien yhteisomistajien nimet, asemat ja osoitteet.

Edellyttävät ennakkomaksut

Ennakkomaksu on suoritettava hakemuksen jättämisen yhteydessä tai toimitettava sen kanssa. Maksu vastaa todennäköisesti perittävää lopullista määrää.

Jos maksua ei ole suoritettu, kun lainhuutohakemus jätetään, hakemus voidaan hylätä suoraan.

Jos maksua ei ole suoritettu mutta hakemusta ei ole hylätty, rekisteriviranomainen ilmoittaa asianosaiselle, milloin maksamaton määrä on viimeistään suoritettava, jotta hakemusta ei hylätä.

Samaa menettelyä sovelletaan silloin, kun ennakkomaksu osoittautuu liian pieneksi eikä puuttuvaa summaa ole maksettu.

Henkilökohtaisesti, postitse tai verkossa esitettävä hakemus

Kiinteän omaisuuden lainhuutohakemuksen voi esittää seuraavilla tavoilla: henkilökohtaisesti, postitse tai verkossa.

Henkilökohtaisesti ja postitse esitettävät hakemukset on laadittava kirjallisesti käyttämällä lomaketta, joka on hyväksytty rekisteri- ja notaaritoiminnasta vastaavan viraston (*Instituto dos Registos e do Notariado, I.P.*) vahvistamalla päätöksellä. Lomakkeen liitteenä on toimitettava lainhuudatukseen liittyvät tiedot osoittavat asiakirjat ja tarvittaessa edellä mainitut lisäselvitykset.

Edellä mainittuja lomakkeita ei tarvitse käyttää henkilökohtaisesti tai postitse esitetyissä kirjallisissa hakemuksissa, kun laatijoina ovat tuomioistuinten käsittelemissä asioissa kantajina tai vastaajina toimivat julkiset viranomaiset, syyttäviviranomainen, pesänhoitajat tai ulosottoviranomaiset.

Kun hakemuksen laatii tuomioistuin, syyttäviviranomainen tai täytäntöönpanotehtäviä hoitava ulosotto- tai haastemies, hakemus on mieluiten esitettävä sähköisesti. Liitteenä toimitetaan tällöin lainhuudatuksen edellyttämät asiakirjat ja osoitus maksusuorituksesta.

Hakemuksen voi esittää verkossa osoitteessa <http://www.predialonline.mj.pt>. Verkossa ei kuitenkaan voi tehdä rekisteriviranomaisten tekemiä päätöksiä koskeviin täydentämis-, oikaisu- ja muutoksenhakumenettelyihin liittyviä hakemuksia.

Kiinteistöjen lainhuudatukseen liittyvien hakemusten esittäminen verkossa edellyttää, että hakijalla on digitaalinen varmenne. Tällainen varmenne on digitaalisen varmenteensa aktivoineilla henkilöillä, joilla on portugalilainen henkilötodistus, asianajajilla, notaareilla ja toimistoasianajajilla.

Liikemyritysten tai kaupallisessa muodossa toimivien siviilioikeudellisten yhteisöjen johtajat voivat varmentaa verkossa esitettyjen hakemusten yhteydessä, että sähköisesti toimitetut asiakirjat vastaavat alkuperäisiä asiakirjoja, kun kyseiset yritykset ovat asianosasia.

Huomautus:

Ainoastaan henkilöt ja/tai yhteisöt, joilla on lain nojalla oikeus siihen, voivat toimittaa kiinteän omaisuuden lainhuutohakemuksen. Tällaiset henkilöt ja yhteisöt on mainittu edellä vastauksessa kysymykseen "Miten kuolemanvaraismääräys rekisteröidään?", joka sisältyy osuuteen, jossa käsitellään kiinteistörekisterille toimitettavia asiakirjoja.

9.1 Onko jäämistön hoitajan nimittäminen pakollista tai pyynnöstä pakollista? Jos on, miten nimittäminen toteutetaan kummassakin tapauksessa?

Pesänhoitajan nimittäminen on pakollista perintöasian ratkaisumenettelyn ja pesänselvityksen yhteydessä. Tällöin on nimitettävä kuolinpesän hallinnosta vastaava jäämistön hoitaja (*cabeça-de-casa*). Perintöasian ratkaisumenettelyn aloittamista hakevan henkilön on mainittava, kenen on lain nojalla toimittava jäämistön hoitajana. Tämä tieto esitetään lomakkeessa, jolla menettelyn aloittamista haetaan.

Jos perinnön katsotaan olevan ilman oikeudenomistajaa, on mahdollista, että kukaan ei ole lain nojalla velvoitettu toimimaan jäämistön hoitajana. Jos jäämistön hoitajaa ei ole, tällöin kuka tahansa perillinen voi toimia pesänhoitajana jopa ennen kuin perintö on vastaanotettu tai siitä luovuttu. Jos vaarana on, että ilman oikeudenomistajaa olevan perinnön omaisuuserät voidaan menettää tai niiden arvo voi alentua, tuomioistuin nimittää uskotun miehen (*curador à herança jacente*). Uskottu mies nimitetään syyttäviviranomaisen tai kenen tahansa asianosaisen pyynnöstä. Ilman oikeudenomistajaa olevaan perintöä koskevia tietoja on esitetty edellä vastauksessa kysymykseen "Mikä on toimivaltainen viranomainen vastaanottamaan perinnön vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?".

9.2 Kenellä on oikeus toimeenpanna perittävän kuolemanvaraismääräys ja/tai hallinnoida jäämistöä?

Jäämistön hoitaja

Jäämistön hoitaja (*cabeça de casa*) vastaa kuolinpesän hallinnosta, kunnes pesänselvitys tai perinnönjako on tehty.

Lain mukaan velvollisuus toimia jäämistön hoitajana määräytyy seuraavassa järjestyksessä:

- a) jälkeenaläjä puoliso – jos puoliset eivät olleet eronneet tai asumuserossa – jos puoliso on perillinen tai oikeutettu avioliittoon perustuvaan jako-osuuteen yhteisestä omaisuudesta;
- b) testamentin toimeenpanija, ellei testamentintekijä ole toisin määrännyt;
- c) sukulaiset, jotka ovat lakimääräisiä perillisiä;
- d) testamentinsaajat.

Jos koko jäämistö jaetaan lakiosina, suurimman osuuden saava toimii jäämistön hoitajana ennen perillisiä. Jos tällaisia henkilöitä on useampi, jäämistön hoitajaksi valitaan heistä vanhin.

Erityistilanteissa koko kuolinpesän omaisuutta tai sen osaa koskeva jäämistön hoitajan tehtävä voidaan osoittaa testamentin toimeenpanijalle tai uskotulle miehelle, kuten seuraavassa selitetään.

Testamentin toimeenpanija

Kun perimys määräytyy testamentin perusteella, testamentintekijä voi nimittää yhden tai useamman henkilön, joiden tehtävänä on varmistaa testamentin noudattaminen tai sen toimeenpano kokonaan tai osittain. Tätä kutsutaan testamentin toimeenpanoksi, ja tehtävästä vastaa testamentin toimeenpanija (*testamenteiro*).

Uskottu mies

Sääntöperintömääräyksellä tarkoitetaan sitä, että testamentintekijä antaa tietyn perillisen tehtäväksi huolehtia perinnöstä siten, että jäämistö luovutetaan kuoleman jälkeen toiselle henkilölle. Tämän tehtävän saanutta perillistä kutsutaan uskotuksi mieheksi (*fiduciário*) ja lopullista edunsaajaa sääntöperinnön saajaksi (*fideicomissário*). Uskotulla miehellä on nautinta- ja hallintaoikeus sääntöperintömääräyksen kohteena olevaan omaisuuteen.

9.3 Mitkä valtuudet jäämistön hoitajalla on?

Jäämistön hoitajan valtuudet

Jäämistön hoitaja hallinnoi vainajan omaisuutta ja, jos tämän avioliittoa koski omaisuuden yhteisyyden periaatteeseen perustuva aviovarallisuusjärjestelmä, myös yhteistä omaisuutta.

Jäämistön hoitaja voi pyytää perillisiä tai kolmatta palauttamaan omaisuuserät, jotka kuuluvat jäämistön hoitajan hallinnoimaan omaisuuteen ja jotka ovat kyseisen henkilöiden hallussa. Jäämistön hoitaja voi nostaa omistusoikeuskanteen perillisiä tai kolmatta osapuolta vastaan. Hän voi myös periä kuolinpesän saatavia, jos viivästyminen vaarantaisi takaisinperinnän tai jos maksu suoritetaan oma-aloitteisesti.

Jäämistön hoitajan on myytävä herkästi pilaantuvat tuotteet ja tavarat. Niistä saatuja tuloja voidaan käyttää hautauskulujen ja siihen liittyvien kulujen sekä hallintokulujen maksamiseen.

Jäämistön hoitaja voi myös myydä herkästi pilaantuvia tuotteita siinä määrin kuin on tarpeen hautauskulujen ja niihin liittyvien kulujen sekä hallintokulujen maksamiseksi.

Edellä mainittuja tapauksia lukuun ottamatta, perintöön liittyviä oikeuksia voivat käyttää vain kaikki perilliset yhdessä tai niitä voidaan käyttää kaikkia perillisiä vastaan.

Testamentin toimeenpanijan valtuudet

Jos perimys määräytyy testamentin perusteella ja testamentin toimeenpanija on nimitetty, hänellä on testamentintekijän antamat valtuudet.

Jos testamentintekijä ei ole määrittänyt toimeenpanijan valtuuksia, tämä vastaa seuraavista tehtävistä: hautajaisten ja niihin liittyvien järjestelyjen hoitaminen sekä kulujen maksaminen; kuolemanvaraismääräysten toimeenpanon seuranta ja tarvittaessa niiden pätevyyden osoittaminen tuomioistuimessa; jäämistön hoitajana toimiminen.

Testamentintekijä voi antaa toimeenpanijan tehtäväksi lakiosien ja perintökulujen maksun, kun toimeenpanija on jäämistön hoitaja eikä perunkirjoitusta tarvita. Tätä varten testamentintekijä voi valtuuttaa toimeenpanijan myymään kuolinpesän (kiinteän tai irtaimen) omaisuuden kokonaisuudessaan tai vain testamentissa luetellut omaisuuserät.

Uskotun miehen valtuudet

Uskotulla miehellä on nautinta- ja hallintaoikeus sääntöperintömääräyksen kohteena olevaan omaisuuteen. Nautintaoikeutta koskevia säännöksiä sovelletaan, jos ne eivät ole ristiriidassa sääntöperintömääräyksen kanssa. Uskotun miehen on saatava tuomioistuimen lupa sääntöperintömääräyksen kohteena olevan omaisuuden luovuttamiseen tai rasittamiseen.

Perilliset ja ilman oikeudenomistajaa olevan perinnön hoitaja

Kun perintö on ilman oikeudenomistajaa, kuolinpesä katsotaan erilliseksi varallisuudesta muodostuvaksi oikeushenkilöksi. Kuolinpesä voi tämän vuoksi toimia vireillepanijana tai sitä vastaan voidaan aloittaa menettelyjä. Jos kuolinpesällä ei tällöin ole lainkaan hoitajaa, voidaan soveltaa jotakin seuraavista ratkaisuksista:

Ennen perinnön vastaanottamista tai siitä luopumista kuka tahansa perillinen voi toteuttaa kiireellisiä hallintoimia, kun perintö on ilman oikeudenomistajaa.

Jos perillisiä on useita tai jos vastalauseita esitetään, enemmistön kanta ratkaisee.

Myös tuomioistuin voi nimittää ilman oikeudenomistajaa olevan perinnön pesänhoitajaksi uskotun miehen (*curador à herança jacente*). Tämän pesänhoitajan velvollisuutena on toteuttaa tarvittavat turvaamistoimet ja panna vireille asiat, joita ei voi viivyttää ilman kuolinpesän etujen vaarantumista. Hän myös edustaa kuolinpesää kaikissa sitä vastaan aloitetuissa oikeustoimissa. Pesänhoitajan on pyydettävä tuomioistuimelta lupa kuolinpesän kiinteän omaisuuden, arvoesineiden, velkasitoumusten, liikeyritysten tai muun omaisuuden luovuttamiseen tai rasittamiseen, jos kyseessä ei ole hallintotoimi. Tuomioistuin myöntää luvan vain, jos toimi on perusteltu omaisuuserien arvon heikkenemisen tai menettämisen riskin välttämiseksi, kuolinpesän velkojen maksamiseksi ja välttämättömien tai hyödyllisten parannusten toteuttamiseksi tai jonkin muun kiireellisen tarpeen täyttämiseksi.

Kun perintö ei ole enää ilman oikeudenomistajaa, koska se on vastaanotettu, mutta jäämistöä ei ole vielä jaettu, lain mukaan kuka tahansa perillinen voi pyytää tuomioistuinta vahvistamaan aseman perillisenä ja vaatia kuolinpesän koko omaisuuden tai sen osan palauttamista henkilöltä, jonka hallussa omaisuus on joko siksi, että kyseessä on perillinen, tai jonkin muun valtuutuksen perusteella tai sitä ilman. Kyseessä on tällöin perintökanteen vireillepano. Perintökanteen voi nostaa myös yksittäinen perillinen, vaikka muut eivät siihen osallistuisi. Se ei kuitenkaan vaikuta jäämistön hoitajan oikeuteen vaatia omaisuutta luovutettavaksi hallintaansa, kuten edellä selitettiin.

10 Mitä edunsaajan aseman ja/tai oikeudet osoittavia asiakirjoja kansallisen lainsäädännön mukaisesti tavallisesti annetaan perintöasioita koskevan menettelyn aikana tai sen päättyessä? Onko niillä todistusvoimaa?

Asiakirjat, jotka vahvistavat aseman perillisenä tai lakiosaperillisenä

Tuomioistuimen päätös

Notaarin laatima asiakirja

Väestörekisteriviranomaisen yksinkertaistetuissa menettelyissä laaditut perintötodistukset.

Edellä mainitut asiakirjat vahvistavat vainajan jälkeen elävien perillisten ja/tai lakiosaperillisten aseman.

Tuomiot, notaarin laatimat asiakirjat ja yksinkertaistetuissa menettelyissä laaditut perintötodistukset ovat virallisia asiakirjoja, joilla on täysi todistusvoima.

Perilliset ja lakiosaperilliset kirjataan väestörekisteriin lisäämällä sitä koskeva merkintä vainajan kuolintodistukseen.

Asiakirjat, jotka vahvistavat jäämistön jakamisen

Perimyksen liittyy kiistaa:

Toimivaltaisen tuomioistuimen tuomio, jossa vahvistetaan perintöasian ratkaisumenettelyssä suoritettu jäämistön jakaminen. Tuomiossa määritetään, miten osuudet (eli jokaisen perillisen tai lakiosaperillisen perimät omaisuuserät) jaetaan. Kyseessä on virallinen asiakirja, jolla on täysi todistusvoima.

Tahdonilmaukseen perustuvassa perimyksessä:

Yksityinen asianajajan tai toimistoasianajan avulla laadittu oikeaksi todistettu asiakirja, jossa vahvistetaan, miten osuudet jaetaan. Kyseessä ei ole virallinen asiakirja, vaan oikeaksi todistettu yksityinen asiakirja, jolla on tässä tilanteessa täysi oikeusvoima.

Jäämistön jakokirja, joka on laadittu väestörekisteriviranomaisen hoitamassa yksinkertaistetussa menettelyssä. Kyseessä on virallinen asiakirja, jolla on täysi todistusvoima.

Notaarin laatima jäämistön jakokirja. Kyseessä on virallinen asiakirja, jolla on täysi todistusvoima.

Mitä tahansa edellä mainittua jäämistön jakamisen vahvistavaa asiakirjaa voidaan käyttää kuolinpesän omaisuuden lainhuudatukseen perillisen tai testamentinsaajan hyväksi riippumatta siitä, onko kyseisellä asiakirjalla täysi todistusvoima.

Huomautus:

Tämän tietosivun tiedot ovat luonteeltaan yleisiä. Ne eivät sido Portugalin yhteysviranomaisista, Euroopan siviili- ja kauppaoikeudellista verkostoa, tuomioistuimia tai muita asianomaisia tahoja. Tässä esitettyjen tietojen lisäksi on aina perehdyttävä sovellettavaan lainsäädäntöön.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

This webpage is part of an EU quality network

Päivitetty viimeksi: 31/10/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.